

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Kazimierz Zawada (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wojnicka

w sprawie wytyku udzielonego Sądowi Rejonowemu w [...] po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 23 lutego 2018 r., odwołania od postanowienia Sądu Okręgowego w [...] z dnia 30 października 2017 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w [...] w sprawie M. S., oskarżonego o czyn z art. 177 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 178 k.k., w wyniku wniesionej przez obrońcę oskarżonego apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w [...] z 10 kwietnia 2017 r., , postanowieniem z 30 października 2017 r. wytknął na podstawie art. 40 § 1 ustawy z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (jedn. tekst: Dz.U.2018 r., poz. 23, dalej – „u.s.p.”) Sądowi Rejonowemu w [...], orzekającemu w tej sprawie w pierwszej instancji, uchybienie polegające na oczywistej obrazie art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. Wskazał, że Sąd Rejonowy naruszył zasadę powagi rzeczy osądzonej, gdyż mimo ustalenia, iż przedmiot postępowania uprzednio prawomocnie zakończono w sprawie II K .../13 pokrywa się w części z przedmiotem postępowania w rozpoznawanej sprawie II K .../15, nie wyciągnął z tego ustalenia prawidłowych wniosków i ponownie skazał oskarżonego za ten sam czyn, polegający na

kierowaniu w dniu 26 sierpnia 2013 r. w stanie nietrzeźwości pojazdem mechanicznym na ulicy B. K. w [...].

Zdaniem Sądu Okręgowego, w doktrynie i orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że gdy, osoba prowadząca pojazd mechaniczny w stanie nietrzeźwości dopuszcza się przestępstwa z art. 177 k.k. dochodzi do klasycznego zbiegu przepisów ustawy w rozumieniu art. 11 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że w postępowaniu przygotowawczym 2 Ds. .../13 wszczęte zostało śledztwo w sprawie wypadku drogowego w dniu 26 sierpnia 2013 r. na ul. B. w [...], w którym poniosła śmierć rowerzystka. Prowadzący tamto postępowanie zdecydował o przedstawieniu M.S. jedynie zarzutu prowadzenia w dniu 26 sierpnia 2013 r. samochodu w stanie nietrzeźwości na ul. B. w [...], dlatego że biegły w zakresie rekonstrukcji wypadków drogowych nie doszukał się nieprawidłowości w technice i sposobie kierowania przez niego samochodem. W konsekwencji prokurator postanowieniem z 28 listopada 2013 r. wyłączył sprawę spowodowania wypadku drogowego do odrębnego postępowania. Dnia 7 stycznia 2014 r. w Sądzie Rejonowym w [...] zapadł w sprawie II K .../13 w przedmiocie czynu z art. 178a § 1 k.k. prawomocny wyrok skazujący M. S. na karę stu stawek dziennych grzywny przy przyjęciu, że jedna stawka dzienna grzywny jest równoważna 35 zł. Sąd Okręgowy podkreślił, że wyrok ten był skoncentrowany na fragmencie tego samego zdarzenia, co zdarzenie stanowiące kanwę aktu oskarżenia oraz wyroku w sprawie II K .../15: kierowaniu samochodem przez tę samą osobę w tym samym miejscu, w tym samym czasie i w tych samych okolicznościach.

Odwołanie od postanowienia Sądu Okręgowego w [...] z dnia 30 października 2017 r. w przedmiocie wytyku wniosła sędzia Sądu Rejonowego w [...] R. P. W odwołaniu zarzuciła Sądowi Okręgowemu, że błędnie uznał, iż do wydania wyroku w sprawie II K .. /15 doszło z oczywistą obrazą prawa karnego procesowego. Wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia. Wskazała, że wchodziła w skład Sądu Rejonowego w [...], który 10 kwietnia 2017 r. wydał wyrok w sprawie II K .../15, skazujący oskarżonego M. S. za czyn z art. 177 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 178 k.k., tj. za to, że oskarżony 26 sierpnia 2013 r. umyślnie naruszył na drodze publicznej - ulicy B. w [...] - zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym przez to, że

będąc w stanie nietrzeźwości, mając 0,73 promila alkoholu we krwi, kierując samochodem osobowym marki Opel Astra z prędkością 61 km/h, to jest przekraczając prędkość dozwoloną w tym miejscu o 11 km/h, zbliżając się do oznakowanego przejścia dla pieszych nie zachował szczególnej ostrożności i nienależycie obserwował sytuację na drodze, w związku z czym zbyt późno podjął hamowanie i mając możliwość zauważenia T. P. przejeżdżającej w nieprawidłowy sposób rowerem przez przejście dla pieszych, uderzył w nią, w wyniku czego nieumyślnie spowodował u niej obrażenia ciała, których następstwem była jej śmierć. Nie można jednak zdaniem skarżącej uznać, że wyrok wydany 10 kwietnia 2017 r. przez Sąd Rejonowy w [...] oczywiście narusza prawo. W doktrynie i orzecznictwie istnieje bowiem rozbieżność poglądów co do prawnokarnej oceny zachowania polegającego na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości i spowodowaniu wypadku komunikacyjnego ze skutkiem określonym w art. 177 § 1 lub § 2 k.k.

Według jednego poglądu, w zachowaniu sprawcy, który prowadził pojazd mechaniczny w stanie nietrzeźwości i spowodował wypadek komunikacyjny ze skutkiem określonym w art. 177 § 1 lub § 2 k.k., należy wyróżnić dwa odrębne czyny zabronione, pozostające w zbiegu realnym.

Według innego poglądu, prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości i spowodowanie wypadku komunikacyjnego ze skutkiem określonym w art. 177 § 1 lub § 2 k.k. stanowi jeden czyn o znamionach określonych w kilku przepisach ustawy karnej (zbieg z art. 11 § 2 k.k.).

Reprezentowany jest też pogląd o stosowaniu się do rozpatrywanego zachowania sprawcy reguły redukcji oceny prawnej i możliwości uznania czynu z art. 178a § 1 k.k. za współukarany czyn uprzedni.

Konkludując, skarżąca wskazała, że ze względu na rozbieżność poglądów co do prawnokarnej oceny zachowania, które polega na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości i spowodowaniu wypadku komunikacyjnego ze skutkiem określonym w art. 177 § 1 lub § 2 k.k., nie można uznać, iż przy rozpoznawaniu sprawy II K .../15 nastąpiła oczywista obraza przepisów prawa, wytknięta Sądowi Rejonowemu w [...] postanowieniem Sądu Okręgowego w [...] z dnia 30 października 2017 r.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Oczywistą obrazę przepisów, którą sąd odwoławczy przy rozpoznawaniu sprawy może wytknąć na podstawie art. 40 § 1 u.s.p., stanowi popełnienie przez sąd pierwszej instancji bezspornego błędu w zastosowaniu przepisów. Wytyk na podstawie art. 40 § 1 u.s.p. jest uznawany za dopuszczalny tylko wtedy, gdy stwierdzony przez sąd odwoławczy bezsporny błąd sądu pierwszej instancji ma odpowiedni stopień wagi i znaczenia zarówno dla rozpoznawanej sprawy, jak i praktyki w innych sprawach (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 stycznia 2009 r., K 45/07).

Zarzucone w wytyku Sądowi Rejonowemu w [...] w związku z wydanym przez ten sąd wyrokiem w dniu 10 kwietnia 2017 r. uchybienie artykułowi 439 § 1 pkt 8 k.p.c. nie może być uznane za mające znamiona oczywistej obrazę przepisu w rozumieniu art. 40 § 1 u.s.p.

Artykuł 439 § 1 pkt 8 k.p.k. stanowi, że niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia sąd odwoławczy uchyla zaskarżone orzeczenie, jeżeli zostało ono wydane pomimo to, że postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało już prawomocnie zakończone. Zastosowanie tego przepisu zależy zatem od tożsamości czynu danej osoby, co do którego toczy się postępowanie odwoławcze, z czynem tej osoby, co do którego postępowanie zostało już prawomocnie zakończone. W odwołaniu od wytyku trafnie zaś wskazano na zasadniczą i daleko idącą rozbieżność poglądów co do, rzutującej na dopuszczalność zastosowania art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w okolicznościach sprawy, prawnokarnej oceny zachowania polegającego na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości i spowodowaniu wypadku komunikacyjnego ze skutkiem określonym w art. 177 § 1 lub § 2 k.k. U podstaw postanowienia zawierającego wytyk leży założenie – uznane przez Sąd Okręgowy – za zgodne z dominującym poglądem doktryny i orzecznictwa – że zachowanie osoby prowadzącej pojazd mechaniczny w stanie nietrzeźwości i powodującej wypadek komunikacyjny stanowi jeden czyn, prowadzący do klasycznego zbiegu przepisów ustawy w rozumieniu art. 11 § 2 k.k. Za ugruntowany w orzecznictwie należy jednak uznać inny pogląd – który znalazł odzwierciedlenie w wyroku Sądu Rejonowego w [...] - że zachowanie sprawcy,

kierującego pojazdem w stanie nietrzeźwości lub po użyciu środka odurzającego, który w następstwie naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu powoduje wypadek komunikacyjny, stanowi dwa odrębne czyny zabronione - jeden określony w art. 178a § 1 k.k., a drugi w art. 177 § 1 lub 2 k.k. w związku z art. 178 § 1 k.k.; ewentualna redukcja ocen prawno Karnych powinna zostać dokonana z uwzględnieniem okoliczności konkretnego przypadku, przy przyjęciu, że występ z art. 178a § 1 k.k. stanowi współukarane przestępstwo uprzednie (zob. w szczególności postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2002 r., I KZP 4/02, 19 lipca 2006 r., III KK 139/06, i 25 lutego 2009 r., I KZP 31/08, oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 listopada 2011 r., V KK 155/11, i 4 kwietnia 2013 r., IV KK 343/12). Wskazana rozbieżność poglądów co do prawnokarnej oceny zachowania polegającego na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości i spowodowaniu wypadku komunikacyjnego wyklucza uznanie wytkniętego Sądowi Rejonowemu w [...] uchybienia artykułowi 439 § 1 pkt 8 k.p.c. za oczywistą obrazę przepisu w rozumieniu 40 § 1 u.s.p.

Ze względu na niewątpliwy brak przesłanek do uznania wytkniętego Sądowi Rejonowemu w [...] uchybienia artykułowi 439 § 1 pkt 8 k.p.c. za oczywistą obrazę przepisu w rozumieniu 40 § 1 u.s.p., Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny na podstawie art. 40 § 2a u.s.p. orzekł, jak w sentencji, tj. uchylił w całości zawierające wytyk zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w [...] z dnia 30 października 2017 r.

KC